

Spis treści

Przedmowa	XV
Wykaz skrótów	XVII

I. ALERGOLOGIA OGÓLNA

1. Wprowadzenie i rys historyczny alergologii – <i>Krystyna Obtulowicz</i>	3
2. Epidemiologia chorób alergicznych – <i>Radostaw Gawlik, Joanna Orlicz-Widawska</i>	11
3. Patomechanizm i rodzaje alergii – <i>Ewa Czarnobilska</i>	17
3.1. Nadwrażliwość typu I – reakcja anafilaktyczna	18
3.1.1. Mediatory preformowane mastocytów	20
3.1.2. Mediatory powstające de novo podczas aktywacji komórek tucznych	20
3.1.3. Cytokiny wytwarzane podczas degranulacji komórek tucznych	21
3.1.4. Przebieg reakcji IgE-zależnej	22
3.2. Nadwrażliwość typu II	23
3.3. Nadwrażliwość typu III	24
3.4. Nadwrażliwość typu IV	24
4. Dziedziczenie alergii – <i>Anna Bogdali, Krystyna Obtulowicz</i>	28
4.1. Wprowadzenie	28
4.2. Dziedziczenie chorób alergicznych	32
5. Alergia, autoimmunizacja i niedobory odporności – <i>Danuta Kowalczyk, Krystyna Obtulowicz</i>	38
5.1. Choroby autoimmunizacyjne w PID	39
5.2. Monogenowe PID i ich asocjacje z chorobami autoimmunizacyjnymi	40
5.2.1. Defekty dotyczące limfocytów T i/lub indukcji tolerancji grasiczej lub pozagracicznej	40
5.2.2. Niedobory białek układu dopełniacza	40
5.2.3. Zespół hiper-IgM	41
5.2.4. Niedobory spowodowane przez defekty monogenowe dotyczące wielu populacji komórek	41
5.3. Poligenowe PID i ich asocjacje z chorobami autoimmunizacyjnymi	42
6. Alergeny naturalne i alergeny środowiska skażonego – <i>Dorota Myszkowska</i> ..	47
6.1. Wprowadzenie	47

6.2. Alergeny wziewne	48
6.3. Alergeny pokarmowe	51
6.3.1. Alergeny roślinne	51
6.3.2. Alergeny pochodzenia zwierzęcego	52
6.4. Reakcje krzyżowe	53
6.5. Alergeny środowiska skażonego	55
7. Zasady klinicznej diagnostyki alergologicznej – Marcin Stobiecki, Małgorzata Sacha	58
7.1. Ocena chorego z podejrzeniem alergii	58
7.1.1. Wywiad	58
7.1.2. Badanie fizykalne	61
7.2. Podstawowe badania diagnostyczne in vivo – testy skórne	62
7.2.1. Podstawowe zasady wykonywania testów skórnych	62
7.2.2. Przeciwwskazania i ograniczenia dotyczące testów skórnych	62
7.2.3. Punktowe testy skórne (PTS)	63
7.2.4. Testy śródskórne (TŚ/IDT)	65
7.2.5. Naskórkowe testy płatkowe (NTP)	66
7.2.6. Skórne testy niestandardowe	66
8. Diagnostyka laboratoryjna w chorobach alergicznych – Wojciech Dyga, Dorota Myszkowska, Ewa Gomółka	67
8.1. Badania immunologiczne – Wojciech Dyga	67
8.1.1. Diagnostyka alergii oparta na komponentach alergenowych (CRD – component resolved diagnostics)	68
8.1.2. Testy komórkowe	69
8.1.3. Oznaczanie biomarkerów – mediatorów reakcji alergicznej w surowicy	71
8.2. Badania cytologiczne błon śluzowych dróg oddechowych – Dorota Myszkowska	73
8.2.1. Cytologia błony śluzowej nosa	74
8.2.2. Cytologia błony śluzowej gardła	78
8.2.3. Cytologia krtani	78
8.2.4. Cytologia spojówki	78
8.3. Badanie alergenów środowiskowych w powietrzu zewnętrznym i wewnątrz pomieszczeń – Dorota Myszkowska	80
8.3.1. Znaczenie monitoringu pyłkowego w rozpoznawaniu i leczeniu alergii pyłkowej	81
8.3.2. Monitorowanie leczenia objawowego alergii pyłkowej	82
8.3.3. Monitorowanie i ocena skuteczności swoistej immunoterapii (SIT) w alergii pyłkowej	82
8.3.4. Monitoring biologiczny pomieszczeń zamkniętych	83
8.4. Pomiar zawartości czynników chemicznych w powietrzu wewnątrz pomieszczeń – Ewa Gomółka	84
9. Farmakologiczne leczenie chorób alergicznych – Jarosław Woron,	
Małgorzata Sacha	86
9.1. Leki przeciwhistaminowe w leczeniu chorób alergicznych	86
9.1.1. Rola histaminy i jej receptora w reakcjach alergicznych	88
9.1.2. Antagoniści receptora histaminowego H ₁	89
9.1.3. Farmakokinetyka leków przeciwhistaminowych	89
9.1.4. Leki przeciwhistaminowe w alergicznym nieżycie nosa i spojówek	91
9.1.5. Leki przeciwhistaminowe w astmie oskrzelowej	92
9.1.6. Leki przeciwhistaminowe w alergicznych chorobach skóry	92
9.1.7. Interakcje leków przeciwhistaminowych	93

9.2. Glikokortykosteroidy w leczeniu chorób alergicznych	98
9.3. Leki antyleukotrienowe w leczeniu chorób alergicznych	100
9.4. Anty-IgE (omalizumab) w leczeniu chorób alergicznych	102
9.5. Beta ₂ -sympatykomimetyki w leczeniu chorób alergicznych	106
10. Zasady przyczynowego leczenia alergii – Krystyna Obtulowicz	109
11. Immunoterapia alergenowa (AIT) w leczeniu chorób alergicznych – Ewa Cichocka-Jarosz	114
11.1. Wprowadzenie	114
11.2. Wskazania i przeciwwskazania do AIT	116
11.2.1. Wskazania immunologiczne	116
11.2.2. Wskazania kliniczne	117
11.2.3. Przeciwwskazania do AIT	117
11.3. Rodzaje preparatów stosowanych w AIT	118
11.4. Schematy leczenia	123
11.5. Bezpieczeństwo AIT (działania niepożądane, reakcje miejscowe)	124
11.5.1. Czynniki ryzyka wystąpienia reakcji systemowej podczas stosowania AIT	128
11.6. Skuteczność AIT w leczeniu chorób alergicznych	128
12. Immunoterapia naskórna – Marian Szczepanik	132
12.1. Wprowadzenie	132
12.2. Układ odpornościowy skóry	132
12.3. Skóra jako miejsce podania leku	135
12.4. Supresja odpowiedzi immunologicznej przez naskórną aplikację antygeny w warunkach eksperymentalnych	136
12.5. Terapia stwardnienia rozsianego przez naskórną aplikację antygeny	138
12.6. Skóra jako miejsce wywołania immunopotencjacji	140
12.7. Naskórna immunizacja w terapii schorzeń alergicznych	141
12.8. Supresja reakcji alergicznej przez naskórną immunizację antygenem i ligandem TLR w warunkach eksperymentalnych	142

II. KLINICZNY PRZEGLĄD CHOROÓB ALERGICZNYCH

13. Alergiczne choroby górnych dróg oddechowych – Barbara Rusinek	147
13.1. Alergiczny nieżyt nosa	147
13.1.1. Patomechanizm	148
13.1.2. Klasyfikacja i obraz kliniczny	149
13.1.3. Rozpoznanie	151
13.1.4. Leczenie	164
13.1.5. Szczególne postaci ANN	170
13.2. Zapalenie błony śluzowej nosa i zatok przynosowych	174
13.2.1. Ostre zapalenie błony śluzowej nosa i zatok przynosowych	175
13.2.2. Przewlekłe zapalenie błony śluzowej nosa i zatok przynosowych	176
13.2.3. Przewlekłe zapalenie błony śluzowej nosa i zatok z polipami	180
13.2.4. Szczególne postaci przewlekłego zapalenia błony śluzowej nosa i zatok z polipami	182
13.3. Choroby alergiczne jamy ustnej i gardła	183
13.3.1. Zespół alergii jamy ustnej	183
13.3.2. Pokrzywka kontaktowa indukowana lateksem	185
13.3.3. Alergiczne kontaktowe zapalenie jamy ustnej	185
13.3.4. Nawracające aftowe zapalenie jamy ustnej	186

13.3.5. Polekowe zmiany w jamie ustnej	187
13.3.6. Przerost migdałka gardłowego.	187
13.3.7. Przerost migdałków podniebiennych.	188
13.4. Choroby alergiczne ucha	189
13.4.1. Alergiczny wyprysk kontaktowy ucha zewnętrznego.	189
13.4.2. Zaburzenia czynności trąbki słuchowej i wysiękowe zapalenie ucha środkowego	190
13.4.3. Eozynofilowe zapalenie ucha środkowego	191
13.5. Alergia krtani	192
13.5.1. Obrzęk naczynioruchowy gardła i krtani	192
13.5.2. Zapalenia krtani	194
14. Alergiczne choroby dolnych dróg oddechowych – Grażyna Bochenek, Krzysztof Stadek	196
14.1. Astma oskrzelowa	196
14.1.1. Klasyfikacja	196
14.1.2. Epidemiologia	198
14.1.3. Etiologia i patogenezę	198
14.1.4. Obraz kliniczny	201
14.1.5. Przebieg naturalny.	201
14.1.6. Rozpoznanie	201
14.1.7. Badania dodatkowe	202
14.1.8. Kontrola astmy	204
14.1.9. Rozpoznanie różnicowe	204
14.1.10. Leczenie astmy	204
14.1.11. Szczególne postacie astmy.	213
14.2. Zewnętrzne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	218
14.2.1. Obraz kliniczny.	220
14.2.2. Diagnostyka kliniczna i różnicowa	220
14.2.3. Zasady leczenia.	221
14.3. Alergiczna aspergiloza oskrzelowo-płucna	221
14.3.1. Obraz kliniczny.	222
14.3.2. Diagnostyka kliniczna i różnicowa	222
14.3.3. Zasady leczenia.	222
14.4. Zapalenie oskrzelików	223
14.4.1. Zarostowe zapalenie oskrzelików	223
14.4.2. Ostre zapalenie oskrzelików	224
14.4.3. Rozlane zapalenie oskrzelików.	224
14.4.4. Zapalenie oskrzelików związane z narażeniem na pyły mineralne	224
14.5. Zespoły hipereozynofilowe	224
14.5.1. Zakażenia pasożytnicze	225
14.5.2. Płucne odczyny polekowe	225
14.5.3. Alergiczna aspergiloza oskrzelowo-płucna	226
14.5.4. Przewlekłe eozynofilowe zapalenie płuc	226
14.5.5. Ostre eozynofilowe zapalenie płuc.	226
14.5.6. Zespół hipereozynofilowy.	227
14.5.7. Eozynofilowe zapalenie oskrzeli	227
14.6. Eozynofilowa ziarniniakowatość z zapaleniem naczyń (zespół Churga–Strauss)	228
14.6.1. Objawy.	228
14.6.2. Rozpoznanie	229
14.6.3. Zasady leczenia.	229
14.7. Badania czynnościowe w chorobach alergicznych dolnych dróg oddechowych	230

15. Alergia u dzieci – wybrane zagadnienia – Danuta Chmielewska-Szewczyk, Barbara Rusinek	236
15.1. Alergia górnych dróg oddechowych u dzieci – Barbara Rusinek	236
15.1.1. Alergiczny nieżyt nosa	236
15.1.2. Niealergiczne nieżyty nosa i zapalenie zatok	238
15.1.3. Polipy nosa	239
15.1.4. Nawracające zapalenia krtani	239
15.2. Astma wczesnodziecięca – Danuta Chmielewska-Szewczyk	240
15.2.1. Epidemiologia	241
15.2.2. Czynniki ryzyka rozwoju astmy	242
15.2.3. Rozpoznawanie astmy u dzieci poniżej 6. roku życia	248
15.2.4. Diagnostyka astmy wczesnodziecięcej	250
15.2.5. Badania czynnościowe układu oddechowego u dzieci poniżej 5. roku życia	256
15.2.6. Leczenie astmy wczesnodziecięcej	258
16. Alergiczne choroby skóry – Magdalena Czarnecka-Operacz, Dorota Jenerowicz, Aleksander Obtulowicz, Grażyna Antoszczyk	263
16.1. Wprowadzenie – Magdalena Czarnecka-Operacz	263
16.2. Atopowe zapalenie skóry – Magdalena Czarnecka-Operacz, Dorota Jenerowicz	264
16.2.1. Definicja i charakterystyka kliniczna	264
16.2.2. Badania pomocnicze wykorzystywane w diagnostyce atopowego zapalenia skóry	267
16.2.3. Etiopatogeneza – zarys ogólny	268
16.2.4. Zaburzenia immunologiczne w atopowym zapaleniu skóry	270
16.2.5. Diagnostyka różnicowa	272
16.2.6. Naturalny przebieg	272
16.2.7. Leczenie	273
16.2.8. Powikłania	278
16.2.9. Rokowanie	278
16.2.10. Profilaktyka	278
16.2.11. Podsumowanie	280
16.3. Kontaktowe zapalenie skóry (wyprysk kontaktowy) – Grażyna Antoszczyk	281
16.3.1. Definicja i postacie	281
16.3.2. Obraz kliniczny	284
16.3.3. Rozpoznanie	286
16.3.4. Diagnostyka różnicowa	289
16.3.5. Obraz histopatologiczny	290
16.3.6. Leczenie	290
16.3.7. Podsumowanie	291
16.4. Pokrzywka i obrzęk naczynioruchowy – Aleksander Obtulowicz	292
16.4.1. Definicja	292
16.4.2. Częstość występowania i naturalny przebieg	293
16.4.3. Obraz kliniczny	293
16.4.4. Etiopatogeneza	294
16.4.5. Klasyfikacja pokrzywki	296
16.4.6. Ocena aktywności pokrzywki	298
16.4.7. Postępowanie diagnostyczne w pokrzywce	298
16.4.8. Diagnostyka różnicowa pokrzywki	301
16.4.9. Leczenie pokrzywki	301
16.4.10. Podsumowanie	304

17. Alergia na pokarmy – Zbigniew Bartuzi	307
17.1. Wprowadzenie	307
17.2. Definicje i podział	308
17.3. Epidemiologia	309
17.4. Układ odporności błony śluzowej przewodu pokarmowego – GALT	310
17.5. Patomechanizm alergii na pokarmy	314
17.6. Symptomatologia alergii na pokarmy	318
17.6.1. Anafilaksja na pokarm	320
17.6.2. Układ oddechowy w alergii na pokarmy	322
17.6.3. Skóra w alergii na pokarmy	323
17.6.4. Przewód pokarmowy w alergii na pokarmy	323
17.7. Diagnostyka nadwrażliwości alergicznej na pokarmy	323
17.8. Zasady postępowania dietetycznego	329
17.9. Leczenie alergii na pokarmy	331
18. Alergiczne choroby przewodu pokarmowego – Zbigniew Bartuzi	337
18.1. Alergiczne choroby jamy ustnej i przetyku	338
18.2. Żołądkowo-jelitowe reakcje anafilaktyczne	344
18.3. Eozynofilowe zapalenie żołądka i jelit	345
18.4. Inne rodzaje alergicznego zapalenia jelit	349
18.5. Nietolerancja glutenu i choroba trzewna	350
18.5.1. Choroba trzewna dorosłych	350
18.5.2. Przejściowa nietolerancja glutenu	351
18.5.3. Alergia na gluten	352
18.6. Diagnostyka chorób przewodu pokarmowego związana z nadwrażliwością alergiczną na pokarmy	353
18.7. Podsumowanie	353
19. Alergia pyłkowa – Krystyna Obtulowicz, Dorota Myszkowska	355
19.1. Objawy	358
19.2. Patomechanizm	359
19.3. Rozpoznawanie	360
19.4. Rozpoznanie różnicowe	361
19.5. Leczenie	361
20. Alergia na jad owadów błonkoskrzydłych – Marcin Stobiecki	366
20.1. Patofizjologia reakcji na jad owada	367
20.2. Objawy kliniczne	367
20.3. Epidemiologia	371
20.4. Diagnostyka	372
20.5. Zasady leczenia chorych z alergią na jad owadów błonkoskrzydłych	373
21. Anafilaksja alergiczna i niealergiczna. Wstrząs anafilaktyczny – Jerzy Kruszewski	376
21.1. Definicje	376
21.2. Epidemiologia	376
21.3. Etiologia i patogenezą	377
21.3.1. Etiologia	377
21.3.2. Czynniki ryzyka	378
21.3.4. Kofaktory	379
21.3.5. Patomechanizm	379
21.4. Obraz kliniczny	380
21.5. Przebieg naturalny	381

21.6. Rozpoznanie	381
21.7. Różnicowanie	383
21.8. Leczenie	384
21.8.1. Postępowanie wstępne	384
21.8.2. Możliwe interwencje dodatkowe (leczenie drugiego rzutu lub w razie konieczności)	386
21.8.3. Obserwacja po ustąpieniu objawów wstrząsu	387
21.9. Profilaktyka	388
21.9.1. Profilaktyka pierwotna	388
21.9.2. Profilaktyka wtórna	390
22. Alergia narządu wzroku – Agnieszka Kubicka-Trzaska	393
22.1. Alergiczne choroby powierzchni oka	395
22.1.1. Ostre alergiczne zapalenie spojówek	395
22.1.2. Sezonowe alergiczne zapalenie spojówek	396
22.1.3. Całoroczne alergiczne zapalenie spojówek	397
22.1.4. Alergiczne zapalenia rogówki i spojówek	398
22.1.5. Alergiczne kontaktowe zapalenie skóry powiek i spojówek	401
22.2. Diagnostyka różnicowa alergicznych chorób powierzchni oka	402
22.3. Leczenie alergicznych chorób powierzchni oka	409
22.3.1. Profilaktyka i leczenie niefarmakologiczne	409
22.3.2. Leczenie farmakologiczne	410
22.4. Diagnostyka alergicznych chorób powierzchni oka	413
22.4.1. Objawy i badanie przedmiotowe	413
22.4.2. Podstawowe diagnostyczne badania alergologiczne	416
22.4.3. Specjalistyczne badania diagnostyczne stosowane w chorobach alergicznych narządu wzroku	416
22.5. Zapalenia błony naczyniowej na podłożu alergii	419
23. Choroby alergiczne związane z pracą zawodową – Cezary Pałczyński, Beata Kręcisz	423
23.1. Astma oskrzelowa związana z pracą zawodową – Cezary Pałczyński	423
23.2. Nieżyt nosa związany z pracą zawodową – Cezary Pałczyński	430
23.3. Zapalenia spojówek związane z pracą zawodową – Cezary Pałczyński	431
23.4. Anafilaksja o etiologii zawodowej – Cezary Pałczyński	431
23.5. Zawodowe alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych – Cezary Pałczyński	432
23.6. Alergiczne zawodowe choroby skóry – Beata Kręcisz	433
23.6.1. Alergiczne kontaktowe zapalenie skóry	433
23.6.2. Pokrzywka kontaktowa	435
23.6.3. Fotoalergiczne zawodowe zapalenie skóry	436
24. Alergia na leki – Grzegorz Porębski	438
24.1. Wprowadzenie	438
24.2. Nazewnictwo i klasyfikacja	438
24.3. Patomechanizmy polekowych reakcji nadwrażliwości	440
24.4. Obraz kliniczny	441
24.5. Diagnostyka	444
24.5.1. Wywiad i badanie fizykalne	445
24.5.2. Testy skórne	446
24.5.3. Testy in vitro	447
24.5.4. Próby prowokacyjne	448
24.6. Zasady postępowania	449
24.7. Podsumowanie	450

25. Odczyn alergiczny w anestezji ogólnej – Tomasz Źródłowski,	
<i>Krystyna Obtulowicz</i>	451
25.1. Objawy	451
25.2. Epidemiologia	452
25.3. Definicje	452
25.4. Diagnostyka różnicowa	455
25.5. Środki stosowane w anestezjologii a anafilaksja	456
25.6. Leczenie wstrząsu filaktycznego	458
25.7. Rozpoznanie	461
25.8. Czynniki ryzyka	463
25.9. Prewencja	464
25.10. Podsumowanie	465
26. Alergia na środki kontrastowe – Marcel Mazur, Piotr Obtulowicz	467
26.1. Rodzaje środków kontrastowych stosowanych w metodach obrazowych	467
26.2. Ostre reakcje niepożądane na jodowe środki kontrastowe	469
26.3. Ostre reakcje niepożądane na środki kontrastowe zawierające gadolin (niespecyficzne narządowo)	470
26.4. Późne reakcje niepożądane	470
26.5. Testy diagnostyczne w alergii na środki kontrastowe	471

III. SCHOROZENIA CZĘSTO WYMAGAJĄCE RÓŻNICOWANIA Z CHOROBAŁ ALERGICZNĄ

27. Obrzęk naczynioruchowy wrodzony i nabyty na tle niedoboru inhibitora C1 – Krystyna Obtulowicz	475
27.1. Wprowadzenie	475
27.2. Rozpoznanie	476
27.3. Leczenie	478
28. Mastocytoza – choroba rzadka – Tomasz Sacha, Aleksander Obtulowicz	480
28.1. Wprowadzenie	480
28.2. Diagnostyka i rozpoznanie mastocytozy	485
28.2.1. Wywiad i badanie fizykalne	485
28.2.2. Badania laboratoryjne	486
28.2.3. Rozpoznanie mastocytozy	488
28.3. Leczenie mastocytozy	491
28.3.1. Mastocytoza skórna (CM)	492
28.3.2. Łagodna mastocytoza układowa (ISM)	493
28.3.3. Układowa mastocytoza z klonalnym rozrostem niemastocytowych linii komórkowych (SM-AHNMD)	494
28.3.4. Agresywna mastocytoza układowa (ASM)	494
28.3.5. Białaczka mastocytowa (MCL)	495
28.3.6. Mięsak mastocytowy (MCS) lub pozaskórny guz mastocytowy	495
28.3.7. Alogeniczne przeszczepienie komórek hemopoetycznych	495
28.4. Czynniki rokownicze w mastocytozie układowej	495
DODATEK – Krystyna Obtulowicz	497
Skorowidz	509